

JULES VERNE

CINCI SĂPTĂMÂNI ÎN BALON

EDITURA HERRA

Capitolul I	3
Capitolul II	9
Capitolul III	12
Capitolul IV	18
Capitolul V	22
Capitolul VI	26
Capitolul VII	29
Capitolul VIII	31
Capitolul IX	33
Capitolul X	36
Capitolul XI	39
Capitolul XII	42
Capitolul XIII	47
Capitolul XIV	51
Capitolul XV	56
Capitolul XVI	63
Capitolul XVII	66
Capitolul XVIII	70
Capitolul XIX	74
Capitolul XX	75
Capitolul XXI	77
Capitolul XXII	80
Capitolul XXIII	83
Capitolul XXIV	85
Capitolul XXV	87
Capitolul XXVI	91
Capitolul XXVII	95
Capitolul XXVIII	99

Capitolul XXIX	101
Capitolul XXX	103
Capitolul XXXI	106
Capitolul XXXII	108
Capitolul XXXIII	112
Capitolul XXXIV	115
Capitolul XXXV	118
Capitolul XXXVI	124
Capitolul XXXVII	129
Capitolul XXXVIII	133
Capitolul XXXIX	137
Capitolul XL	140
Capitolul XLI	143
Capitolul XLII	148
Capitolul XLIII	151
Capitolul XLIV	156

Pentru comenzi și distribuție:

tel.: 0248/ 222198

0788/ 482465

e-mail: edherra@yahoo.com

contact@herra.ro

ISBN 973-7923-54-5

CAPITOLUL I

Sfârșitul unui discurs foarte aplaudat. – Recomandarea d-rului Samuel Fergusson. – “Excelsior”. – Portretul doctorului. – Un fatalist convins. – Dineu la Traveller’s Club. – Numeroase toasturi de circumstanță.

Numărul auditorilor era extrem de mare în ziua de 14 ianuarie 1862 la ședința Societății regale geografice din Londra, Waterloo-place, 3. Prezidentul, sir Francis M..., făcea onorațiilor săi colegi o importantă comunicare într-un discurs întrerupt deseori de aplauze.

Această prețioasă mostră de elocvență se termina prin câteva fraze sforăitoare din care patriotismul se reliefa îmbelșugat:

“Anglia a mers totdeauna în fruntea națiunilor (s-a observat că națiunile merg îndeobște unele în fruntea celorlalte), prin iscusința călătorilor săi în domeniul descoperirilor geografice. (*Aprobări numeroase*). Doctorul Samuel Fergusson, unul din glorioșii săi fii, nu-și va trăda originea. (*Din toate părțile: Nu! Nu!*). Această încercare, dacă reușește (*va reuși!*), are să-mpreuneze, completându-le, noțiunile răvășite ale cartologiei africane (*aprobări vehemente*), iar dacă nu (*niciodată! niciodată!*), tot va rămâne ca una dintre cele mai îndrăznețe concepții ale geniului uman!” (*Tropăituri frenetice*).

– Ura! Ura! strigă adunarea electrizată de emoționantele cuvinte.

– Ura, trăiască îndrăznețul Fergusson! exclamă unul mai expansiv.

Răsunară strigăte entuziaste. Numele lui Fergusson era pe toate buzele. Sala de ședințe se cutremura.

Totuși se găseau acolo foarte mulți curajoși călători, îmbătrâniți și oboșiți acum, pe care temperamentul lor nepotolit îi plimbase prin cele cinci părți ale lumii. Scăpaseră mai toți din naufragii, din incendii, de tomahawk-ul indianului, de măciuca sălbaticului, de rug și din stomacurile Polineziei. Dar nimic nu putu să înăbușe bătaile de inimă în timpul discursului rostit de sir Francis M... și, după cât ne amintim, acesta a fost cel mai strălucit succes oratoric al Societății de geografie regală din Londra.

Dar în Anglia entuziasmul nu constă doar în vorbe. În timpul ședinței fu votată o indemnizație de încurajare, în favoarea d-rului Fergusson, și ea se ridică la suma de două mii cinci sute livre. Importanța sumei era în raport cu importanța întreprinderii.

Unul din membrii Societății se adresa prezidentului întrebându-l dacă doctorul Fergusson va fi prezentat în mod oficial.

– Doctorul stă la dispoziția adunării, răspunse sir Francis M...

– Să vină, strigară mai mulți, să vină! Trebuie să vedem cu ochii noștri un om atât de curajos!

– Poate că propunerea aceea așa de uimitoare, zise un bătrân comandor apoplectic, n-are alt scop decât de a ne-nșela!

– Dar dacă d-rul Fergusson nu există? exclamă unul răutăcios.

– Ar trebui să fie inventat, răspunse un membru hazliu al gravei societăți.

– Spuneți-i d-rului Fergusson să poftească, zise calm sir Francis M...

Și doctorul intră netulburat în mijlocul unui tunet de ovații.

Era un om de vreo patruzeci de ani, cu statura și conformația fizică obișnuită; temperamentul său aprins se trăda prin culoarea violentă a chipului; avea trăsături reci, regulate; ochii blânzi, mai mult inteligenți decât îndrăzneți, îi făceau fizionomia plăcută; brațele-i erau lungi, iar picioarele călcau pe pământ cu siguranța celui ce merge mult.

Toată ființa doctorului respira un aer de gravitate calmă și nimănui nu i-ar fi dat prin minte că el s-ar putea preta la cea mai inofensivă mistificare.

De aceea uralele și aplauzele nu încetară decât în momentul când doctorul Fergusson reclamă liniște printr-un gest binevoitor. Se îndreptă spre fotoliul pregătit pentru prezentarea lui și acolo, în picioare, drept, cu privirea energică, ridică arătătorul mâinii drepte, deschise gura și pronunță acest singur cuvânt:

“Excelsior!”

Nu! Nici interpelarea neașteptată a d-lor Bright și Cobden, nici cererea de fonduri extraordinare a lordului Palmerston pentru întărirea stâncilor Angliei nu au obținut un atare succes. Discursul lui sir Francis M... era întrecut, – și cu mult. Doctorul se arăta totodată sublim, mare, sobru și măsurat; rostise cuvântul reclamat de moment:

“Excelsior!”

Bătrânul comandor, cucerit cu totul de farmecul acestui om bizar, își dădu părerea ca discursul lui Fergusson să fie inserat “integral” în *Buletinul Societății regale de geografie din Londra*.

Cine era, dar, doctorul acesta și cărei întreprinderi plănuia să se devoteze?

Tatăl tânărului Fergusson, un brav căpitan de marină engleză, și-a asociat fiul, din cea mai fragedă vârstă, la primejdiile și aventurile profesiei sale. Copilul, care se pare că n-a cunoscut niciodată ce-i teama, prevesti în curând un spirit viu, o inteligență de cercetător și o înclinare de seamă către lucrările științifice; arăta, în afară de acestea, o iscusință puțin obișnuită în a ieși din încurcătură; niciodată nu a șovăit la ceva, nici chiar când s-a servit întâi de furculiță, îndeletnicire cu care copiii se obișnuiesc așa de greu, în genere.

În curând, imaginația lui se înflăcăra la citirea întreprinderilor îndrăznețe, a explorărilor maritime; urmări cu ardoare descoperirile din prima parte a secolului XIX; râvni la gloria lui Mungo-Park, a lui Caillie, a lui Levaillant și întrucâtva,

cred, la aceea a lui Robinson Crusoe, care nu i se părea de lepădat. Câte ore, bine întrebuințate, nu a petrecut el pe insula lui Juan Fernandez! Deseori aproba ideile matelotului părăsit; alteori îi discuta proiectele; el ar fi procedat altfel, dar cu siguranță mai bine!

Nu ar fi fugit însă din insula aceasta așa de fericită, unde se simțea împăcat ca un rege fără supuși, nici chiar dacă ar fi fost vorba să ajungă primul lord al amiralității!

Vă puteți închipui ușor cât de mult se dezvoltară aceste năzuințe în timpul tinereții sale aventuroase, aruncată în cele patru unghiuri ale lumii. Tatăl lui, ca om instruit, nu întârzia, de altminteri, să întărească această vie inteligență prin studii serioase de hidrografie, de fizică și de mecanică, cu un colorit ușor de botanică, medicină și astronomie.

La moartea căpitanului, Samuel Fergusson, pe-atunci în vârstă de douăzeci și doi de ani, făcuse deja ocolul lumii; el se înrolă în corpul inginerilor bengalezi și se distinse în multe rânduri; dar viața de soldat nu-i plăcea; nevoind să comande, nu vroia nici s-asculte. Își dădu demisia; aici vânând, aici studiind ierburile, urcă spre nordul peninsulei indice și o străbătu de la Calcutta la Surate. O simplă preumblare de amator.

De la Surate îl vedem trecând în Australia și luând parte, în 1845, la expediția căpitanului Stuart, însărcinat cu descoperirea Mării Caspice.

Samuel Fergusson se întoarse în Anglia pe la 1850 și, posedat mai mult decât oricând de ispita descoperirilor, întovărăși până la 1853 pe căpitanul Mac Clure în expediția care ocoli continentul american de la strâmtoarea Behring la capul Farewell.

În ciuda oboselilor de tot felul și sub toate climatele, constituția lui Fergusson rezista de minune; trăia în voie în mijlocul celor mai mari lipsuri; el era tipul adevăratului călător, al cărui stomac se strânge sau se dilată după voință, ale cărui picioare se lungesc sau se ghemuiesc după cum e culcușul, care adoarme la orice oră din zi și se trezește la orice oră din noapte.

Nimic mai firesc, dar, să regăsim pe neobositul nostru călător vizitând între 1855 și 1857 întreg vestul Tibetului, în tovărășia fraților Schlagintweit și trăgând din această explorare curioase observații de etnografie.

În timpul diverselor călătorii, Samuel Fergusson a fost corespondentul cel mai activ și mai interesant al lui *Daily Telegraph*, ziarul de un penny, al cărui tiraj se urcă până la o sută patruzeci de mii de exemplare pe zi. Astfel doctorul devenise foarte cunoscut, cu toate că nu făcea parte din nici o instituție savantă și nu era nici membrul societăților regale geografice din Londra, din Paris, din Berlin, din Viena sau din Saint-Petersburg, nici al Clubului călătorilor, nici chiar al lui *Royal Politechnic Institution* unde trona prietenul său, statisticianul Kokburn.

Dar Fergusson se ținea întotdeauna departe de corpurile savante; fiind de felul său activ și nu flecar, găsea că-și întrebuințează timpul mai bine cercetând iar nu discutând, descoperind iar nu palavragind.

Se spune că un englez a venit într-o zi la Geneva cu intenția de a vizita lacul; fu urcat într-una din acele trăsură de modă veche în care stai pe o parte ca în omnibusuri; or, din întâmplare, englezul nostru fu așezat în așa fel încât lacul îi venea la spate; trăsură făcu încet voiajul circular fără ca lui să-i vină în minte să se-ntoarcă măcar o dată și reveni la Londra încântat de lacul de la Geneva.

Doctorul Fergusson văzuse, însă, locurile prin care a colindat. El asculta, de altfel, de firea sa și avem motive să credem că era întrucâtva fatalist, dar de un fatalism foarte ortodox contând pe el și chiar pe providență; își spunea că în călătoriile sale e mai mult împins decât atras și cutreiera lumea asemenea unei locomotive care nu se conduce dar pe care drumul o conduce.

“Eu nu-mi urmez calea, zicea el deseori, ci calea mă urmează pe mine”.

Nu va surprinde, dar, că el a primit cu sânge rece aplauzele Societății regale; stătea deasupra mărunțișurilor vieții, nefiind mândru și cu atât mai puțin vanitos; găsea foarte firească

propunerea făcută prezidentului, sir Francis M..., și nici nu luă în seamă efectul imens pe care îl stârnise.

După ședință doctorul fu condus la *Traveller's Club*, în Pall Mall; un superb festin fusese aranjat; abundența bucatelor servite era în raport cu importanța personajului sărbătorit, iar nisetru ce figura la masă nu era mai mic în lungime nici cu trei centimetri decât Samuel Fergusson.

Toasturi numeroase fură închinat în onoarea călătorilor celebri care se ilustraseră pe teritoriul Africii. Se bău în sănătatea sau în memoria lor. Se bău pentru: Abadie, Adams, Adamson, Anderson, Arnand, Baikie, Baldwin, Barth, Batonda, Beke, Beltrame, du Berba, Bimbachi, Bolognesi, Bolwik, Bolzoni, Bonnemain, Brisson, Browne, Bruce, Brun, Bollet, Burchell, Burckhardt, Burton, Caillaud, Caillié, Campbell, Chapman, Clapperton, Clot-Bey, Colomieu, Courval-Cumming, Cuny, Debono, Decken, Denham, Desavanchers, Dicksen, Dickson, Dochard, Duhaillu, Duncan, Durand, Duroulé, Duveyrier, Behardt, d'Escayrac de Lauture, Ferret, Fresnel, Galinier, Galton, Geoffroy, Golberry, Hahn, Halm, Harnier, Hecquart, Heuglin, Hornemann, Houghton, Imbert, Kaufmann, Knoblecher, Krapf, Kummer, Lafargue, Laing, Lajaille, Lambert, Lamiral, Lampière, John Lander, Richard Lander, Lefebvre, Lejean, Levallant, Livingstone, Maccarthie, Maggiar, Maizan, Malzac, Moffat, Mollien, Monteiro, Morrisson, Mung-Park, Neimans, Oferwev, Panet, Partarrieau, Pascal, Pearse, Peddie, Peney, Petherick, Poncet, Prax, Raffanel, Rath, Rebmann, Richardson, Riley, Rithie, Roche, d'Héricourt, Rongâwi, Roscher, Ruppel, Saugnier, Speket, Steidner, Thibaud, Thompson, Thornton, Toole, Tousny, Trotter, Tuckey, Tyrwitt, Vaudey, Veyssière, Vincent, Vinco, Vogel, Wahlberg, Warington, Washington, Werne, Wild și, în sfârșit, pentru doctorul Samuel Fergusson care, prin uimitoarea lui tentativă, avea să reia lucrările voiajorilor de mai sus și să completeze seria descoperirilor africane.

CAPITOLUL II

Un articol din "Daily Telegraph". – Război între ziarele savante. – D. Petermann îl susține pe prietenul său, d-rul Fergusson. – Răspuns savantului Koner. – Rămășaguri. – Diverse propuneri făcute doctorului.

A doua zi, în numărul de la 15 ianuarie, *Daily Telegraph* publica un articol conceput astfel:

"Africa va ceda, în sfârșit, taina vastelor sale singurătăți; un Oedip modern ne va da cheia enigmei pe care savanții a șaizeci de secole nu au fost în stare s-o descifreze. Altădată încercarea de a căuta sursele Nilului, *fontes Niliquerere*, era privită ca o tentativă nesăbuită, ca o irealizabilă himeră.

Doctorul Barth urmând până la Sudan drumul însemnat de Denham și Clapperton; doctorul Livingstone făcând îndrăznețe incursiuni de la Capul Bunei-Speranțe până la bazinul Zambezi; căpitani Burton și Speke, prin descoperirea marilor lacuri interioare, au deschis trei drumuri civilizației moderne; punctul lor de unire, unde nici un alt călător nu a putut să ajungă încă, e chiar inima Africii. Într-acolo trebuie să tindă toate eforturile.

Dar lucrările acestor îndrăzneți pionieri ai științei vor fi continuate prin curajoasa tentativă a d-rului Samuel Fergusson, ale cărui merituoase explorări cititorii noștri le-au apreciat deseori.

Intrepidul descoperitor își propune să străbată cu balonul întreaga Africă, de la est la vest. Dacă nu ne înșelăm, punctul de plecare al acestui surprinzător voiaj va fi insula Zanzibar de pe coasta orientală. În ce privește punctul de sosire, providenței singure îi e dat să-l cunoască.

Propunerea acestei explorări a fost făcută ieri, oficial, la Societatea regală de geografie; o sumă de două mii cinci sute livre a fost votată pentru a face față cheltuielilor întreprinderii.

Vom ține pe cititorii noștri la curent cu această încercare fără precedent în analele geografice”.

Lesne de înțeles, articolul avu un răsunet enorm; el ridică, întâi, furtuni de neîncredere, d-rul Fergusson trecând drept o ființă himerică.

Un răspuns glumeț apăru la Geneva în numărul din februarie al “Buletinelor Societății geografice”; el lua la vale, spiritual, Societatea regală din Londra, *Traveller's Club* și nisetrul fenomenal.

Dar d. Petermann, în ale sale “Mittheilungen” publicate la Gotha, reduse la tăcere complet ziarul din Geneva. D. Petermann cunoștea personal pe d-rul Fergusson și lua pe garanție proiectul curajosului său prieten.

În curând, de altfel, nu mai fu posibilă nici o îndoială; la Londra se făceau pregătiri de plecare; fabricile din Lyon primiseră o importantă comandă de tafta pentru construirea aerostatului; în sfârșit, guvernul britanic punea la dispoziția doctorului pe căpitanul Pennet.

Grabnic își făcură loc o mulțime de încurajări și de felicitări. Amănuntele întreprinderii apărură pe larg în buletinele Societății geografice din Paris; un articol remarcabil fu publicat în “Noile Anale de călătorii, geografie, istorie și arheologie”; o lucrare minuțioasă, tipărită în “Zeitschrift für Allgemeine Erdkunde” de către doctorul W. Koner, demonstra victorios posibilitatea călătoriei, șansele sale de succes, felul obstacolelor, imensele avantaje ale modului de locomoțiune aeriană; el critica doar punctul de plecare; indica mai degrabă Masnah, mic port al Abisiniei, de unde James Bruce pornise la 1768 în căutarea gurilor Nilului. De altminteri admira fără rezerve spiritul energic al d-rului Fergusson.

“North American Review” nu lăsa intactă o atare glorie rezervată Angliei; ea răstălmăci propunerea doctorului în glumă.

Pe scurt, fără a mai socoti gazetele din lumea întreagă, nu fu grup științific, de la “Ziarul misiunilor evanghelice” până la “Revista algeriană și colonială”, de la “Analele pentru

propagarea credinței”, până la “Church missionary intelligencer”, care să nu relateze faptul sub toate formele.

Rămășaguri considerabile fură încheiate la Londra și în Anglia: 1) asupra existenței reale sau presupuse a d-rului Fergusson; 2) asupra călătoriei în sine care nu va fi începută, după unii, care va fi înfăptuită, după alții; 3) asupra chestiunii dacă el va reuși ori nu; 4) asupra probabilităților sau improbabilităților reîntoarcerii d-rului Fergusson.

Așadar, credincioși, necredincioși, ignoranți și savanți, toți își fixară ochii asupra doctorului; era eroul zilei. El dădu cu plăcere informații precise în legătură cu expediția. Numeroși aventurieri i se prezentară, voind să împartă cu el gloria și primejdiile; i-a respins, însă, fără a arăta anume pentru ce.

Foarte mulți inventatori de mecanisme aplicabile direcției baloanelor veniră să-i propună sistemul lor. Nu acceptă nici unul. Nu dădu nici o lămurire celor care îl întrebau dacă el a descoperit ceva în această direcție, și-și continuă cu mai multă sârguință decât oricând pregătirile de voiaj.